

GILDESKÅL KOMMUNE
Postboks 54
8138 INNDYR

Orgnr 845901422

TILSYNSRAPPORT - GILDESKÅL KOMMUNE | 845901422

Vi viser til tilsyn med:

- GILDESKÅL KOMMUNE | orgnr 845901422

Hensikten med tilsynet

Arbeidstilsynet vil gjennom dette postale tilsynet bidra til at kommunen som arbeidsgiver og byggherre arbeider systematisk for å forhindre at både egne og andre arbeidstakere utsettes for helseskadelig eksponering for asbestfibre. I tilsynet undersøkte vi derfor følgende:

- hvordan kommunen som arbeidsgiver og utleier sikrer at vanlig drift og vedlikehold i egne bygg og ledningsnett ikke medfører eksponering for asbestfibre.
- hvordan kommunen som byggherre planlegger og følger opp rive- og rehabiliteringsprosjekter der asbest kan forekomme.

Oppsummering av tilsynet

I vårt postale tilsyn var det 6 punkter som skulle besvares. I Deres tilbakemelding er det kun svart ut på to spørsmål.

Ut fra mottatte opplysninger skriftlig har vi følgende kommentarer, inkludert noen anbefalinger.

Oversikt over risikobygg og forekomst av asbest.

I Gildeskål kommune sin tilbakemelding fremkommer det at de har kartlagt boliger for utleie, og funnet at de har 8 eldreboliger som har asbest i takdekke. Opplysningene er hentet fra Gildeskål Eiendom, og det fremgår at denne kartleggingen var gjort for 10 år siden. Det fremgår at vannledningene i kommunen som inneholdt asbest er blitt byttet ut. Det fremkommer at det ikke er gjennomført avmerking av asbest i plantegning, på stedet eller gjennom risikovurdering.

Informasjon til vaktmestere, drifts - og vedlikeholdspersonell og andre nøkkelpersoner

I svar på spørsmål om hvorvidt vaktmestere, vedlikeholdspersonell og annet nøkkelpersonell har fått nødvendig informasjon og opplæring om asbest i byggene, svares det ikke ut, men beskrives hva kommunen gjør med asbesten.

Slik Arbeidstilsynet vurderer tilbakemeldingen er det ikke er gjennomført opplæring av vaktmestere, vedlikeholds personell eller andre nøkkelpersoner med hensyn til informasjon om bygg som inneholder asbest og hvor dette finnes, ledningsnett, helserisiko eller rutiner ved mistanke om asbest. Ved mistanke om asbest har kommunen rutiner som innebærer innleie av fagkompetanse.

Det varsles pålegg på dette.

Har kommunen skriftlig rutine som sikrer at det ved bestilling av oppdrag gjøres nødvendig kartlegging av eventuell forekomst av asbest

Det fremkommer i tilbakemeldingen fra kommunen at de har en rutine på at fagkompetanse innleies ved mistanke om asbest i bygg. Det fremkommer ikke av tilbakemelding om de kommunen har utarbeidet en skriftlig rutine som sikrer at det utarbeides en kartlegging av asbest ved bestilling av rive/reoveringsoppdrag.

Informasjon til eksterne håndverkere/entreprenører ved mindre oppdrag

Kommunen har ikke svart ut dette spørsmålet.

Informasjon til leietakere i risikobygg

Kommunen har ikke svart ut dette spørsmålet.

Informasjon om asbest i større rive- og rehabiliteringsprosjekter

Kommunen har ikke svart ut dette spørsmålet.

Veiledning og informasjon vedrørende asbest i bygg

Arbeidstilsynet informerer om at det er ikke et generelt krav om å kartlegge asbest med mindre asbestfiber kan frigjøres og utgjøre en risiko. Uskadet asbestholdig materialer i ro utgjør ingen risiko. Det anbefales likevel at alle bygg før 1985 blir kartlagt for asbest, selv om det ikke er planlagte arbeider i disse byggene på nåværende tidspunkt. Det er nødvendig for kommunen å ha oversikt over hvor asbest forekommer/ikke forekommer, for bedre å kunne forebygge hendelser med eksponering for asbestholdig støv både overfor egne ansatte og andre brukere av byggene. Inngrep i asbestholdig materiale som først oppdages i ettertid, kan i tillegg til økt risiko og frykt for helse-effekter, kunne få betydelige økonomiske konsekvenser.

Ved en kartlegging er det viktig å involvere personell som er bygningskyndige og har kompetanse på å kartlegge asbest. Samarbeid med vaktmestere som kjenner byggene godt er nødvendig. Forekomstene må merkes på stedet og/eller på byggetegninger/i byggbeskrivelser. Da tilstanden over tid kan forverres, bør det være en plan for årlig inspeksjon og risikovurdering av de kartlagte asbest-forekomstene.

En enkel risikovurdering kan være å registrere forekomstene i tre kategorier:

Risikoklasse A - stor risiko for spredning av asbestfiber

Risikoklasse B - liten risiko for spredning av asbestfiber

Risikoklasse C - ingen risiko for spredning av asbestfiber

Risikovurderingen følges opp med tilpassede tiltak, som er alt fra strakstiltak med avstengning og sanering til at ingen tiltak er nødvendig på nåværende tidspunkt. Det finnes i dag noen tilbydere av kunnskaps- og kjennskapskurs om asbest. Noen asbestsaneringsfirma tilbyr dette, og flere kan være interessert i å tilby tilpassede kurs på forespørsel.

Noen nyttige kilder til informasjon

Nyttig informasjon finnes også i "Asbesthåndboka", Evje, Mejdell, Johansen og Tesli, Gyldendal Norsk Forlag, 3.utg. 2017 og Byggforskserien 773.340 "Asbest i bygninger. Forekomst og påvisning" fra Sintef Byggforsk.

Det vises videre til Arbeidstilsynets nettsider om asbest:

www.arbeidstilsynet.no/tema/kjemikalier/asbest/ med noen eksempler på hvor asbest kan forekomme

Varsel om pålegg

Dette er et varsel om at vi vurderer å gi pålegg til virksomheten. Hvis dere mener at beskrivelsen ikke er korrekt eller har kommentarer til de pålegg og frister som er varslet, ber vi om skriftlig tilbakemelding senest **19.11.2019**. Dere vil etterpå motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

Pålegg - Asbest - informasjon og opplæring (ikke saneringsarbeid)

Arbeidsgiver skal sørge for at verneombud og arbeidstakere som kan utsettes for støv med asbestfiber, får nødvendig informasjon og opplæring.

Følgende forhold ligger til grunn:

I tilbakemeldingen fra kommunen fremkommer det ikke hvorvidt arbeidstakere har fått informasjon og opplæring om hvor asbest forekommer eller kan forekomme. De vet om 8 eldreboliger med tak av asbest, kommunen svarer ut i fra arbeid som skal gjøres, at det sjekkes isolasjon, tak, rør og i vegg før arbeid starter om mulig asbest. Det fremkommer ikke hvorvidt ansatte får informasjon om helsefaren ved asbest, men at arbeid vil bli utført i henhold til gjeldende regelverk.

Manglede kunnskap om asbest, både hvor asbest kan befinne seg i bygg og hvilken helsefare asbest utgjør, medfører at vaktmestere og annet vedlikeholds-og nøkkelpersonell samt leietakere kan bli eksponert for asbestfiber uten å være klar over dette.

Det er brudd på arbeidsmiljøloven § 3-2 første ledd bokstav a, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning §§ 8-1 og 9-1 og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) §§ 3-4 og 3-5.

For å vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen **19.12.2019** ha mottatt:

- Beskrivelse av hvordan vaktmestere og annet nøkkelpersonell har fått nødvendig informasjon om hvor asbest forekommer og hvor asbest typisk kan forekomme i den type bygg og installasjoner som kommunen eier.
- Beskrivelse av hvordan vaktmestere og annet nøkkelpersonell har fått informasjon om hvilke rutiner som skal følges dersom det er mistanke om asbest.

- Beskrivelse av hvordan det er gitt informasjon til vaktmestere og annet nøkkelpersonell om mulige helseeffekter ved innånding av asbestholdig støv.
- Bekreftelse på at verneombudet har fått nødvendig informasjon.
- Beskrivelse av hvordan arbeidsgiver sikrer fremtidig informasjon og opplæring.

Om regelverket

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker gjøres kjent med ulykkes- og helsefarer som kan være forbundet med arbeidet, og at arbeidstaker får den opplæring, øvelse og instruksjon som er nødvendig.

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker og verneombudet får informasjon og opplæring om farlige kjemikalier som forekommer eller kan forekomme på arbeidsplassen.

Arbeidstilsynet anbefaler at også aktuelle ledere i kommunen med ansvar for bestilling av bygningsmessige arbeider, får nødvendig kjennskap til hvor asbest forekommer og/eller typisk kan forekomme i bygg og andre installasjoner som kommunen har ansvaret for. Eksempel på slike ledere er ledere for drift og vedlikehold, riving- og rehabiliteringsprosjekter, it-arbeidere og vann -og avløpsarbeidere.

Det er viktig at den som gir informasjon og opplæring har nødvendig kompetanse, noe de fleste kommuner ikke har selv.

Det finnes i dag noen tilbydere av kunnskaps- og kjennskapskurs om asbest. Noen asbestsaneringsfirma tilbyr dette, og flere kan være interessert i å tilby tilpassede kurs på forespørsel.

Det vises også til avsnittet "Noen nyttige kilder til informasjon".

Det vises videre til Arbeidstilsynets nettsider om asbest:

www.arbeidstilsynet.no/tema/kjemikalier/asbest/ med noen eksempler på hvor asbest kan forekomme og med lenke til en nyttig asbestguide utarbeidet av det danske Arbejdstilsynet.

Pålegg - Asbest - rutine for å kartlegge asbest ved oppdragsforhold

Arbeidsgiver skal utarbeide skriftlig rutine som sikrer at det ved oppdragsforhold som kan medføre inngrep i asbestholdig materiale, gjøres nødvendige kartlegginger av mulig asbestforekomst før arbeidet igangsettes. Rutinene skal utarbeides i samarbeid med verneombud/ansattes representant.

Følgende forhold ligger til grunn:

Det opplyses at det sjekkes isolasjon, tak, rør og i vegg før arbeid starter om mulig asbest, og ved mistanke så innleies fagkompetanse, men det fremkommer ingen dokumentasjon på at kommunen har utarbeidet skriftlige rutiner som sikrer nødvendig kartlegging av forekomst i kommunens bygningsmasse.

Det å igangsette renovering, rivingsarbeid eller andre bygningstekniske oppdrag på bygg oppført frem til 1985 medfører en risiko for at ansatte eller andre arbeidstakere kan bli eksponert for asbest uten at de er klar over dette. Det er nødvendig for kommunen å ha oversikt over hvor asbest forekommer/ikke forekommer, for bedre å kunne forebygge hendelser med eksponering for asbestholdig støv både overfor egne ansatte, eksterne håndverkere eller brukere av bygg.

Det er brudd på arbeidsmiljøloven §§ 3-1 første ledd og andre ledd bokstav e og 2-2 første ledd, forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) §§ 5 andre ledd nr. 7 og 6 og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) § 3-1.

For å vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen **19.12.2019** ha mottatt:

- Kopi av den skriftlige rutinen
- Beskrivelse av hvordan den skriftlige rutinen er gjort kjent
- Beskrivelse av hvordan verneombud/ansattes representant har medvirket

Om regelverket

Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid innebærer at arbeidsgiver skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av denne lov. Arbeidstakerne og deres tillitsvalgte skal medvirke i utarbeidelse av rutinen.

Arbeidsgiver skal sørge for å kartlegge og dokumentere forekomst av kjemikalier, herunder støv med asbestfiber, og vurdere enhver risiko for arbeidstakernes helse og sikkerhet forbundet med disse.

Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid innebærer at arbeidsgiver skal gjennomføre systematiske tiltak som skal sikre at arbeidsmiljøregelverket etterlevs. I mange tilfeller er det nødvendig å utarbeide skriftlige rutiner som kan bidra til at nødvendige tiltak gjennomføres. I oppdragsforhold er det viktig at asbestkartlegginger og iverksettelse av tiltak også sikrer at ikke bare oppdragsgivers egne, men også andre virksomheters arbeidstakere sikres et forsvarlig arbeidsmiljø. En skriftlig rutine vil kunne bidra til å sikre at informasjon og opplæring gis, samt at de tiltak som er nødvendig iverksettes. Dersom dette ikke gjøres, kan det bidra til at virksomheten sine egne og andre virksomheters arbeidstakere utsettes for helsefarlig eksponering av asbest.

Gi informasjonen videre til verneombudet

Verneombudet skal gjøres kjent med vedtak fra Arbeidstilsynet. Vi ber derfor om at du som arbeidsgiver gir en kopi av dette brevet til verneombudet. Hvis virksomheten ikke har verneombud, gir du kopien til representanten for de ansatte.

Se arbeidsmiljøloven §§ 6-2 sjetten ledd og 18-6 åttende ledd.

Kontakt oss

Dere finner mer informasjon om Arbeidstilsynet og om regelverket på www.arbeidstilsynet.no. Dere kan også kontakte oss på telefon 73 19 97 00. Dere kan svare på dette brevet og sende inn dokumentasjon til oss digitalt via eDialog, se www.arbeidstilsynet.no/post. Dersom dere har spørsmål til saken, kontakt saksbehandler. Husk å oppgi referansenummer 2019/16899.

Med hilsen

Arbeidstilsynet

John Arve Skarstad
tilsynsleder
(sign.)

Frid Mikkola
senioringeniør
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.